

Cestiunea proprietății este una din cele mai mari și prin urmare ea chiamă în ajutorul ei lumina tuturor. Onorabile d. A. Petrescu ne trimite un articol în această privință, pe care, din punctul de vedere de mai sus, îl publicăm fără chiar să-l fi citit înainte.

C. A. Rosetti.

REFLECȚIUNI

asupra

PROIECTULUI DE LEGE RURALE.

I.

Măntuitorile principii ale Revoluției din 1848 se transformă cu încetul în instituții de reorganizare sociale, și vin să completeze ceea ce opera mare, pe care numai un popor poate să o conceapă de odată și în toată țara. Acea operă, care pentru viocin-ta și coragiul, peste firea umană, cu care se manifestă, se numește Revoluție; dar care dupe liniștirea focului, lasă reflecții să admire modelul cel mai perfect de o cugutare mare unde totul este în armonie, unde nimic nu e de prisos, unde nimic nu lipsese, unde și cel mai mic lucru este de odată și centrul și rața alături; o unitate armonioasă! în care dreptatea fecundează interesul, iar nu-l vatămă, și care se numește reorganizarea sociale.

Bine cuvântată se fiia această epocă, sorginte nedesecată a atelor bunuri de care ne bucurăm azi și a atelor mângâietoare speranțe ce ne surid în viitor! Bine cuvântată se fiia omeni care au inaugurat-o, vii și morți, figurându pe scena politică și relegate uitării!

Este mare această idee a improprietării țeranilor; pentru că fără realizarea ei nu e posibilă o organizare socială durabilă, nu se poate da viață societății ca se trăiască și să se desvolte în vârstele ei; fără această să se poată dice că este o societate născută neviabilă.

În adevăr, într-o societate unde totul pământul este al unei minime minorități, și unde masa mare a poporului nu are deplina proprietate asupra pământului ce cultivă, nu poate exista nici o securitate, nici în interior și în afară. Sprijinul cel mai mare al legii pozitive este legea naturală, este dreptatea, este adevărul, este rațiunea în sine, care de și respectă trecutul pentru cuvântul care îl explică fără a-l și justifica, însă, chiar pentru acest cuvânt nu poate nici să se închine nici să se condamne a sta din naintea lui și a nu merge mai departe. Nu aflăm nici un cuvânt de dreptate, pentru că țeranul să respecte perpetuu proprietatea noastră de pământ, pe care i se conde numai dreptul de a munci o parte din care, împuindu-se obligațiunea de a sacrifica fruntea vigoari sale de muncă pentru stăpîn; și cine poate să-și închipuiească ceea ce se va fi petrecându în interiorul său, când cugeta la această; elu care iubește atât de mult pământul! Care daru poate se fiia siguranța în interiorul societății noastre. Iar de nu vomu pute se o avem în interior, prin cine vomu pute să o avem în afară? Cine nu stii că această parte a popoului care lucră pământul și care din norocire la noi este într-o proporțiune imensă cu cele alte părți ale popoului, este mai cu seamă recomandabile prin calitățile co-pului care formă din țeranii cei mai buni soldați, și ce este mai mult, prin calitățile sufletului, cari desvolte, îi facu cei mai buni cetățeni? Naru fi ore culpabile de lesse-națiune un guvern cătu de puțin inteligent, și prin guvern înțeleg toate puterile statului, de naru sfărama depredatoarele instituții, cari înjunghiă națiunea în

nimă, și le aru înlocui cu altele cari se depărte de ori ce pedice ce se opun prosperității națiunii?

A trecut acelu nenorocit timp în care proprietatea legală era ridicată de nisce doctrine seci și culpabile până la înălțimea divinității, și în care aceste doctrine ne împila să ne prosternăm din preună cu dinsele dinaintea idoului! A trecut timpul, cându omeni de talent și onești erau sforțați să respingă în inimile lor, înecate în lacrimi pentru suferinda omenire, simțimintele cele mai nobile și cele mai fecunde, luminate de ideile cele mai inalte și cele mai adevărate; fiindu că erau calomniați de socialisti și de coru-niști; erau persecutați ca turburatori ai ordinii sociali, ca resvrători, ca prigonitori ai averilor și chiaru ai viaței omenilor. A trecut acele nenorocite timpuri, și istă că acumu putem să ne punem față în față cu opiniunile cele mai opuse și să discutăm. Discuțiunea, aceasta numai o c. remu. Libertatea de a vorbi, de a scri, de a ne aduna, acestea ne trebuie; și nu se voru mai amana atitu de mult reformele cele mai vitale, și adevărul nu va mai fi înbușit în triumful minciunii; și nici temere de revoluțiune se de despotismu nu va mai fi.

Adevărul nu se ordonă; elu se cugeta, se mai bine se descopere prin cugutare. Doue sintu temeliele societăților omenilor: instituțiunea familiei și aceea a proprietății; însă proprietatea dupe cumu trebuie să fiia, earu nu astufel cumu o aflăm în societatea noastră.

Baza fundamentale a instituțiunii este dreptul omului asupra ceea ce a produs elu însuși. Această instituțiune daru are de scopu să asigure de fiia-cui dreptul de posesiune exclusivă ceea ce a produsu directu se indirectu, adică prin schimb, și aceea ce a primitu în datu de la altu.

Iar dacă acesta este principiu, la începutul societăților omenii nu au procesu prin facere de legi, tribunalele în ori ce societate au precedat legiloru. Ele erau cele mai dinteu necesare, ca se reprime violința; și neapertu că a trebuit să recunoscă unu dreptu de primu posesore alu lucrulu, în contra aceluia care venea se-lu violede. De aceea, pe lângă dreptul omului pe rezultatul muncii sale, vine totu d'aua de se uneste acela alu primei ocupațiunii.

Dreptul omului asupra ceea ce produce se asupra rezultatului muncii sale, asupra ceea ce dobîndese prin bună învoială, și, istorice, dreptul de primă ocupațiune, istă în scurtu principiele și justificarea proprietății.

Pe lângă acestea însă se mai adaugă și ceea ce se dice prescripțiune, care se întemeiază pe două cuvinte: a) siguranța proprietarului a nu fi apucat după unu timpu prea îndelungu, cându se crede că nu i mai stă în putință să dovedescă transacțiunea, și b) ca unu mijlocu de a evita o nedreptate și mai mare, ce se poate cauza prin punerea lucrurilor într-o stare în care se afla de este acumu unu timpu prea îndelungu, în cătu nici nu se poate cunoște care a fostu acea stare.

Legea rurală, care improprietă restu pe țeranu nu calcă nici unu din principiele naturale ale proprietății; din contra, ea vine de le recunoste și le consacra, legea de azi naștinându nici o seama despre dinsele. În adevăr, azi pământul este alu celui ce nu-lu lucră, și care i ia numai venitul; celu ce lucră pământul cu capitalul se n'are plina proprietate pe nici o parte din cătu lucră; chiaru direcțiunea muncii, ce țeranul e obligat să dea pentru pământul ce

este concesu, se face de altu și în folosul se, strein de alu proprietarului, de unu felu de intermediariu între proprietar și muncitor, care se numește arendașu, și care ia totu ce poate din sudorea țeranilor și din sudorul pământului, fără se le întorcă nimic înapoi. Proprietarul, și elu încă, nu este stăpîn deosevirșit pe proprietatea sa; fiindu că este obligat să dea pământu locuitorilor proprietății actuali și viitori, cari din ce în ce înmulțindu-se au se absorbă neapertu proprietatea sa odată.

Cătu despre prescripțiune nu o putem aplica în acestu casu generalu, alu instituțiunii proprietății. Dacă pentru proprietatea individuale, o admitemu, în temeliu cuvântulu că repararea unei prea vechi nedreptăți ar fi o nedreptate și mai mare, nu o putem admite și ca să susținem instituțiunii nedrepte, create arbitraru și fără să fiia nici o socotă despre natura lucrurilor; pentru cuvântulu că o faptă, ori cătu de rea să fiia, este una, consumată într'unu trecut de pătatu și mai uitatu, ce nu mai este nici dreptu nici folositoru a mai rescolu azi; de ore ce o lege care calcă principiele naturale este o repetițiune continuă și perpetuă de fapte rele, cu atitu mai simțitoru vătămătoare, cu cătu se înmulțesc ma multu prin durata legii, prin învechirea ei.

De la principiele naturale ale instituțiunii proprietății, trecendu la folosele ce această instituțiune aduce și societății și particularilor, aflăm într'insa o comoră nesleată de bogăție. Astăzi munca este forte reu întrebuințată pe pământu și risipită, fiindu că este silită: țeranul caută se se scape de datoria de a munci ce este impus, lucrându cătu se poate mai puțin și mai reu, numai se trecă timpule prescriu de lege. Puterea productivă a pământului se sleeste din ce în ce mai mult; fiindu că interesul arendașului este se scotă cătu mai multu venit din pământu într'unu timpu forte scurtu, și ar fi numai paguba pentu deusulu, se facu vr'o imbuștire, care nu da folos de cătu numai dupe trecere de timpu îndelungu. Proprietarul, se pentru că s'a obișnuit să ia numai venitul pământului se prin altu, care-lu posedă în realitate, se pentru că are constiința că deplina proprietate nu este a sa pe cătu timpu este obligat să dea tutoru locuitorilor pământu, se mulțimesce a capitalisa venitul pământului ca să-lu întrebuințede în altă întreprindere, dacă nu-lu consumă pe totu în fiia-care anu, daru nici că cugeta se facu vre o îmbunătățire pe proprietate. Cătu despre țeranu, elu nici nu poate, li sindu-i și capitalulu și timpul, nici nu are interesu să fecunde de unu pământu de care nu poate dispune absolutu.

II.

Dreptatea, interesul individualu, interesul socialu, toate concuru a consacra instituțiunea care recunoste improprietărea țeranilor. Azi încă, când această idee este atât de răspândită în cătu formă convicțiunea tutoru și mai înteu a proprietarilor, este de prisos să insistăm mai multu în desvoltarea foloselor ce ne va aduce.

Nu putem însă înțelegere recunoscerea dreptului de plină proprietate a țeranilor, fără întreaga despăgubire a proprietarului de folosul ce are de munca tesaurului și dijma ce primesce de la deusulu; și proiectulu de lege rurală a făcutu într'acesta nu numai cea mai dreptă prețuire, daru și cea mai avantajoasă pentru proprietar. Nu dicem că a păcătuitu în mai mult, daru de sigur că n'a păcătuitu în mai puțin.

Cătu despre fondulu ce care are

se se facă despăgubirea, suntem nevoiți se mărturisim în trecut că ne înfricoșăm de ideea de a vedea de o dată aruncate în transacțiune bunuri, cari nu au altă garanță de cătu pământulu, și a căroru conversiune în numerariu este amănată la unu îndelungat timp și încă incertu, supus la sorțu lotului. Ne temem de deprefierea lor și de perturbațiunile ce potu resulta dintr'acesta, prin crise finanțiare, și tristele lor consecințe.

De o camu dată ne mărginim într'a areta temerile noastre numai asupra fondului de despăgubire; căci, trebuie se mărturisim, este greu alu afla într'unu chipu satisfactoru. Cu altă ocaziune vomu cerceta și noi de nu este vr'unu mijlocu mai bunu se încalca mai puțin amenințatoru.

Mare mirare înse ne cuprinde cumu a scăpatu din concepțiunea planulu pentru despăgubire unu elementu, celu mai priinciosu, celu mai bun și celu mai nevătămătoru. Acesta este despăgubire prin dare în schimb proprietarilor, ce voru voi se primescă, pământu din domeniurile statulu. Domeniurile statulu au fostu și voru fi totu d'aua într'o stare cu multu mai inferioară proprietăților private; elu au produsu totu d'aua și mai cu seama, dupe instituțiunea cea nouă, voru produce cu multu mai puțin de cătu proprietatea privată; căci este în natura lucrurilor ca funcționari, cari administă aceste domenii, ori cătu de onești ar fi, ne avendu impulsivnea interesulu individualu, boldulu temeri de pagubă, care aduce lipsă și nevoi în familiă, și boldulu speranței de câștig, care aduce buna stare materiale și morale, est în natura lucrurilor ca acești funcționari se nu aibă nici înțeligița trebiloru nici activitatea particularilor. O asemenea măsură de despăgubire este cea mai înțeleaptă, fiindu că este și dreaptă, și expeditivă și folositoru statulu. Statulu cu chipulu acesta aru vinde domeniurile sale pe unu prețu asemănatu cu acela cu care vându particularii, și amu putea dice și ceva mai redicatu dupe legea nouă; și aru ave avantajulu de a lua acestu prețu pe păși și cu încetul de o dată cu venitul se, avantaju forte mare, fiind că s'arū crea o ramure de venit însemnat și ne împovărătoare nimenui; și statulu are nevoie de unu asemenea venit în circumstările actuali, și mai cu seama cându a contractat o datoriă destul de respectabilă în proporțiune cu veniturile actuale. Celu mai înțeleptu modu de a întâmpina trebuințele statulu, cari nu sunt urgente, cându impozitul nu ajunge, și cându celu esistente este destul de împovărătoare, este de a vinde mai înteu domeniurile sale, și numai în casu de urgență și de a numai avea ce se vândă se alerge la împrumutu.

Nu mai puțin ne mirăm și de dispozițiunea legi rurale relativă la creanțele ipotecarie. Legea rurală, care improprietăresce pe țeran, este o lege sa'utariă, care promite prosperitatea Patriei comune. Ea trebuie se fie întemeiată pe dreptate. Cu toate greutățile create de instituțiunile de mai înainte, cu toate pedicele aduse de dănele la noua reorganizare, trebuie se se ia mesurile cele mai înțelepte ca nedreptate se nu se facă nimenui, ca nimeni se nu fie vătămatu cătu de puțin în interesulu privatu alu se, căci afară de datoria de dreptate ce trebuie se predomine în aședămintele sociale, este și cuvântulu că interesul socialu, fiindu suma intereselor individuali, prin vătămarea unuia dintr'acesta chiaru interesulu socialu suferă.

De la această idee plecându, observăm că în privința creanțelor ipotecarie se ivescu casuri forte grave. Personele, pe care le atinge dispozițiunea legi, relativă la ipotece, sunt în celu mai mare numeru capitaliști mari, cari au o mare importanță în societate, considerată din punctul de vedere economic; căci capitalurile lor ea se dea unu profitu, se consumă prin travaliu în producțiune, și se reflectă în rezultatele ei, adică în produsele din care trăese societatea; aceste capitaluri se asociedu cu munca celor fără capitale și dau nascere la produse, la bogăție, cari fără dănele se nu s'arū putea produce; fiindu că între instrumentele producțiunii, capitalulu joca celu mai de căpetenie rolu după travaliu. Prin urmare, nu numai dreptate, daru și chiaru interesul socialu cere ca aceste capitaluri se fiia respectate. Dupe capitaliști vinu părțile cele mai slabe în societate, femeile cu dotele lor și minorii orfan cu stările lor, asicurate în imobile străine, ale acelor căroru li s'a datu împrumutu aceste dote și stări. Afară de simțimintulu justiției, unu simțimintu de compătimire ne pătrunde pentru aceste persoane, și trebuie se căutăm toate mijlocele, ca se nu se vateze interesele lor.

Dar cari potu fi acele mijloce? Între altele ce potu afla cei cari se ocupă cu cestiunea, ne permitem și noi se indicăm unu. Acesta este: se se determine unu timpu, în care toți aceia, ale căroru creanțe ipotecarie nu se potu acoperi cu proprietatea ce mai rămăne proprietarului, se se înfăcișede la unu din comitetele instituite ad-hoc, și se se facă o socotă de bani ce însumădă aceste creanțe, și pentru sumele cu care covârșesc ele partea rămasă proprietarului, se se contracte unu împrumutu, care se se efectueze rânduri, rânduri, dupe timpul în care, și în proporțiune cu sumele creanțelor ce ajung la scadență.

Este nedreptu ca în cađu de neajungere de a se plăti creditorului cu proprietatea rămasă debitorului proprietar, se se oblige creditoru mai înteu se primescă unu venit mai mic de cătu dobînda cu care contractase, și apoi se fiia silitu se adate realizarea capitalulu se, care poate că-i face trebuință atunci de locu, dupe scadența creanței, în porțiuni mici și într'unu cursu de timpu prea îndelungu.

Cu toate că ne temem forte multu de pericolulu ce amenință pe guvern cându se lasă pe această costă, atât de alunecată, a împrumutulu, suntem însă nevoiți se recunoscem legitimitatea împrumutulu în casuri de necesitate pozitivă, cumu sunt acestea: de a respinge o invasiune; de a repara o catastrofă generală; de a acoperi unu deficitu lăsatu de către guvernulu precedentu, cu condițiune ca se nu mai lase altu și celu actualu, și de a reforma o nedreptate mare. Și în aceste casuri recunoscem necesitatea împrumutulu numai dacă nu se poate întâmpina trebuința altu-fel, și de este urgență.

Casulu din urmă, acela de a reforma o nedreptate mare, este casulu nostru. Scopulu legi rurale este de a ajunge la dreptate. În obstacolile ce întâmpinăm și pe care trebuie se le depățăm, cată se fimu cu totă luarea aminte ca dreptatea se nu fiia alinată. Cându printr'o fatalitate suntem nevoiți, ca se introducem o instituțiune fecundă ca acesta a legi rurale, se comitemu ore-care nedreptăți trebuie se le reparăm; iar reparațiunea constă într'o dreptă despăgubire, astfel cumu se nu se aduce nici o leșiune interesulu actualu. Este mare pericolu pentru societatea cea care printr'unu exemplu reu turbură adevăratulu simțimintu de dreptate ce

Dumnezeu a plantat ca o germine fecundă în inima omului, și care are trebuință se fiă dezvoltată, iar nu în-năbușită.

Ceremul împrumutului, pentru cuvântul că, de și avem domenii, care suntem convinși că la timp de trebuință este mai bine se le vindem de cât se ne împrumutăm, înse în circumstanțele actuali n'am putea lua în bani un preț convenit pe dinsele. Nu ne împotrivism înse de loc a se da și chiaru creditorilor ipotecari pământuri în schimb pe creanțele lor ipotecare cu condițiile cu care am dori se se dea proprietarului.

Este netăgăduit ca soluțiunea practică a acestei chestiuni a proprietății prezintă mari dificultăți. Acesta însă nu pôte să scuzeze o nedreptate. Trebuie să ne nevoim cu multa judecată și chibzuire să-i dăm soluțiunea cea mai nemerită, dacă nu cea mai bună. Între imperatul care a tăiat cu puțernica sa spadă nodul Gordian, și nenorocitul rob care să străduia să-l deslege, alegu pe acestu din urmă. Robul era un om cu răbdare și înțelepciune, și nepărasu că după mai multă străduință era să ajungă să deslege nodul. Imperatul era un nebun, care nu stia nici atât, că a tăia nodul nu va să dăcă a-l deslege.

Dintr'acestu punct de vedere plecând, facu apelu la toți domni aceia, pe cari-i cunoseu cu multu mai competenți de cât mine, și-i rog să tratăm cu toți chestiunea în totu timpul discuțiunii ei în Cameră.

A. Petrescu.

BULETINUL PARLAMENTARIU.

Sedința de la 24 Martiu.

D. Grigorie Hrisoscoale a rugat Adunarea ca se-lu ștergă din lista pensionilor.

D. Ministru alu Cultelor a adus un proiect de lege prin care cere a se deschide un credit de 24,000 lei, pentru a plăti diurne celor ce voru fi însărcinați cu încheierea socotelilor acelu ministru. D. Ministru a sprijinitu necesitatea unu atare creditu dîcîndu, că de cincî ani stau socotelile ministerului de culte neregulate și neîncheiate, că a numitu uă comisii de funcționari cari au lucratu câtă a pututu fără ca se fiă datu rezultatul dorit și că nu este chipu a se termina lucrarea până ce nu se va plăti uă diurnă la acei ce voru fi însărcinați cu dînsa.

D. Lascaru Catargiu, declarîndu că nu se opune acestei cereri, arăta că prin sperință s'a încredințat cumu că compatibili sîntu acei cari facu totu felulu de îngreuiări spre a nu se putu încheia socotelele, că din acostă causă însași comisiunea de anchetă parlamentară n'a pututu se dobîndescă vre unu rezultat și că mai nainte de tôte este de neapărată trebuință ca se fie executat cu jendarmu spre a-și da socotelele ca așa ori ce comisiune se pôte avea unu punct de plecare. Aprobarea ce s'a manifestat în Adunare la propunerea acestei extreme mesuri a indemnătu pe d. ministru alu cultelor a face promisiune în facia Adunării, că va întrebunța și acestu mijlocu; êru Adunarea a trimis proiectul de lege la comisiunea financiară spre a se cerceta de urgență.

Continuare bugetulu ministeriulu de interne

Capitolulu III despre personalulu prefecturilor din totă România s'a cercetat și s'a terminat în sedința de astă-zi. Suma totale a cheltuelor cerute de guvern pentru ținerea personalulu prefecturilor se sue la lei 2,552,838. Din acostă sumă, comisiunea bugetară a propus a se suprima tôte creațiunile noue care se urca la 289,798 lei și a române statulu lor și pe anul 1864 dupre cumu

a fostu în anul trecut. Adunarea a încuviințat a se suprima numai suma de lei 211,000.

Acostă suprimere privesca mai înteu pe toți raportatorii statistici pe a căroră apundamente le-au scăduți câte cu 3000 lei de fie care, rămîndu numai cu câte 4200 lei pe anu, ca toți capii de biuro din prefecturi. Reducerea acosta a permis a se face uă economie în cheltuelile publice de lei 99,000. La trei prefecți s'au scăduți onorariile, și anume cel de Iași 1000 lei pe lună rămîndu în 4000 lei, cel de la Ilfov 500 lei pe lună rămîndu numai în 2000 lei, și cel de la Putna 500 lei, rămîndu în 1500 lei pe lună, peste totu 24,000 lei. S'au suprimat tôte ajutorele archivarulu în numeru de 11 inși și la 3 județe s'au redusu la copisti de clasă II, peste totu 37,800 lei. S'au suprimat toți impiegații pentru pasaporte din intru țerel, 32,400 lei de la 9 inși. S'au redusu și 12,198 lei din suma de 33,078 lei alocată pentru funcționarii sătesci din domeniurile Statulu de peste Prutu.

Reducerea cheltuelilor publice de mai susu la sumele anulu trecut nu s'au pututu face de cât cu mare greutate, din causa stăruițorei împotriviții a d-lui ministru primariu. Cea înteu reducere ce s'a discutat a fostu aceea a cheltuelii prefecturei de la Iași. Comisiunea bugetară propunea uă reducere de 92,600 lei din suma de lei 184,200 cerută de ministru; Adunarea însă n'a pututu încuviința de cât numai uă reducere de 26,400 lei, prin urmare a respinsu reducerea de lei 66,200 și a statornicitu bugetulu acelu prefecture la 157,800 lei pe anu, dupre cumu urmăz:

Prefectulu	48,000 lei.
Secretarul	18,000 —
Directorulu	9,600 —
Raportorul statisticu	7,200 —
3 șefi de biuro	16,200 —
Registratorul	4,200 —
Ajutorulu se	3,000 —
Archivarulu	3,600 —
10 copisti	36,000 —
3 impiegați straordinari	10,800 lei.
Odăiașulu	1,200 —
Peste totu	157,800 —

D. Primu-Ministru a susținutu necesitatea acestor cheltueli pe cuvîntulu că Iași au făcutu sacrificiu în favorul Unirei, că Iași sîntu uă rană care devine mare și trebuie tîmăduită, că Prefectulu de Iași trebuie se aibă uă însemnetate egală cu societatea și consulatele de acolo, că trebuie se fiă ca și unu ministru, și se fiă luat din acel șment cari se aibă greutate în consiliulu ministrilor. Suferințele Iașulu sîntu mari, și d. prim-ministru, amu cerutu, ceru și voiți ceremereu ca se le alinăm. Amu datoria a cere ca ministru aceia ce amu cerutu ca deputat, amu fostu învinovățit că amu dîsu, cându m'am împotrivit la mutarea curței de Casațiune, ca se peră Iași numai unirea se se cimentese; și de aceia acum ve rog se cercetați tôte proiectele de legi ce v'am adus pentru a se îmbunătăți sôrtea Iașulu, se dați aceia ce ați votat în anul trecut; amu dîsu ca la votarea bugetelor, amu se ceru cele-lalte îmbunătățiri pentru lucrările publice, pentru facerea mitropoliei, ale căria venituri s'au adus aicea pentru facerea casarmei; căc de cându s'a facutu unirea nu s'a pusu nici uă pîtră lingă pîtră, sârăcimea suferu și erba creșce pe ulițele Iașulu. Se numiți uă comisiune parlamentară din munteni ca se vedă starea Iașulu și se ve propue îmbunătățiri.

În anul trecut, respunse d. Lascar Catargiu, s'a otăritu ca policia se fiă supusă prefectulu de districtu ca la Galați. De ce n'ati făcutu-o? Se suprima prefectulu de policia și se se

adaoga la prefectulu districtulu. D. Siblănu recunoscîndu suferințele Iașulu dîce că nu se potu vindeca dîndu prefectulu 5000 lei pe lună și că în cererile Iașulu n'a vedutu nicăirea sporirea onorariulu funcționarilor. D. C. A. Rosetti dîce că mai multu deputați n'au votat drumulu de feru în Moldova cu condițiuni onerose de cât pentru ca se se întemeieze unirea și că banii ce s'arū da în apunamente nu aduc îmbunătățirea Iașulu. Suferințele Iașulu potu fi mari; înse ele nu vinu din cauza unirii, ci din centralizare, și că Iașulu, ca totu omulu ce suferu, este ne dreptu atribuindu-le ori cui, fi ese înainte, și unirei în deosebi. D. C. A. Rosetti recunosc sacriificiile Moldovenilor și de aceia a votat drumulu de feru ce nu-lu va vota în aceluși condițiuni de cōce de Milcovu, și termină prin a propune uă comisiune de anchetă parlamentară. D. Dim. Ghica, critică procederea greșită a d. primu ministru de a se întemeia pe bugetulu votat de Adunare în anul trecut, fiindu că acesta e eșit, lăsându-se Adunarea a se conduce de d. Cogălniceanu atunci deputat, cu cheltueli mai mari de câtu veniturile; și din acostă causă Adunarea a revenitu asupra lui și a otăritu a se reduce cheltuelile cu 9 milioane, și prin urmare d. primu ministru n'are cuvîntu a cere pentru Iași sumele din bugetulu anulu trecut, și termină prin a propune reducerile prefecturei arătate mai susu și priimite de Adunare, rămîndu ca se se facă reduceri și la prefectura poliției și a o supune prefectulu de districtu, dupre cumu a propus d. Lascaru Catargiu.

Ancheta parlamentară combătută de domni Boerescu și Grig. Cusa, nu s'a priimitu de Adunare.

La prefectura de Ilfov, d. ministru primariu a cerutu ca se se acorde prefectulu 2500 lei pe lună; înse Adunarea a suprimat 500 lei și a lăsatu numai 2000 lei.

Desființarea impieगतulu pentru pasaporte de la prefecturile din lăuntru țerei au datu locu la uă dezbateru în care toți capii au vorbitu s'au pronunțiatu în contra descriindu impiedicările comerțulu, și canele ce se facu călătorilor, desonorea ce se aduce națiunii, cumu a dîsu d. C. A. Rosetti, și abuzurile de speriatu, cumu a dîsu d. Boerescu.

La prefectura de Putna, d. primu ministru a stăruițu ca se se sporescă 500 lei pe lună prefectulu, care dupre dîsa d. Pisoschi, fiindu la otarū, este ca și unu hangiu, înse d. Dimit. Ghica a relevat acostă nepotrivită calificare și Adunarea a respinsu propunerea de adăogire a lefei. Totu uă datu d. Dimit. Ghica a făcutu băgarea de sēmă că dacă Adunarea va procedu cu atăta deficietate în cercetarea bugetulu, apoi nici în 10 ani, dîse, nu se va vota bugetulu pe anul 1864. Și cumu se va vota cându la totu pasulu și la cea mai mică reducere întimpină împotriviții din partea d. ministru primariu? Adăogîndu și chestiunile personale ce se nascu în cursulu discuțiunii, ș'apoi fie cine se va încredința cât de justă e fostu oservațiunea d. Dimit. Ghica.

Tôte prefecturile României costă dupre bugetulu prezentat de guvern una peste alta câte 77,360 lei, fiindu 17 care nu se sue nici până 70,000 lei pe anu. Reducerile făcute de Adunare în sedința de astă-zi au coborît cheltuelia mijlocie a unei prefecture la 70,000 lei, cifră rotundă, nefiindu nici una mai josu de 60,000 lei pe anu. S'a redusu ore destulu cheltuelia mijlocie a prefecturilor? Noi credem că nu, și pină ce vomu ajunge la punerea în lucrare a organizării comenilor rurali și urbane, care per mite uă reducere considerabile în tôte cheltuelele Statulu, avem datori a

lua aicea notă bună de următoarele cuvinte rostite de d. Costafou că: „cu ochii închiși arū suprima a treia parte din funcționarii țerei.“ I. I.

FELURIMI.

Între Imperatul francesilor și archiducele Max s'a parafat unu proiectu de tratat, care se va ratifica dupre ce acestu din urmă va fi luat carna guvernulu mesicanu. Puncturile de căpetenie ale acestei învoiel sîntu: Solda și întreinerea trupelor de expedițiune privesc de la 1 Ianuaru 1864 pe sēma guvernulu mesicanu. Rechiāmarea lor se va face în proporțiunea completării armiei mesicane. Trei batalione de legiōne străine, împreună în numeru de 6000 omeni, rămān în serviciulu Mesiculu. Aceste batalione sîntu compuse exclusiv de voluntari. Datoriile Mesiculu către Franca cōprindu afară de creanțele de banu ale particularilor, cheltuelile de expedițiune și avansurile ce le-a făcutu guvernulu francesu celui mesicanu pentru întreinerea trupelor de la 1 Ianuaru 1864. Reimbursarea sumei totale se va efectua în cășturu în cel d'antel patru-spre-dece ani; cifra anuale s'a fîsatu aprosimaliv la 25 milioane franci.

Din „Revue de l'instruction publique“ estragemu următoarele notițe statistice asupra proporțiunii de moralitate între personalulu învețitoru eclesiasticu și laicu (Iumescu) în Franca. Într'unu spațiu de timp de 30 luni de la 1 Ianuaru 1861 pină la 1 Iuliu 1863 au fostu condamnați prin sentințe judecătorești din totalitatea învețitorilor impiegați la școlile publice 144. Din aceștia vinu la 34,873 școli laic 80 condamnări pentru delictu, 19 condamnări pentru crime, peste totu 99 condamnări; la 3531 școle călugăresc (congregațiiste) 22 condamnări pentru delictu și 23 condamnări pentru crime, peste totu 45 condamnări. D'aci rezultă următoaria proporțiune: din învețitoru laic 1 condamnare la 352 școle și 1 crimă la 1835 școli, unu delictu la 435 școle; din contra la călugăr: 1 condamnare la 78 școli, adică de 5 ori mai multe, și 1 crimă la 154 școli, aprōpe de 12 ori mai multe și unu delictu la 160 școli sēu aprōpe de 3 ori mai multu.

La 28 Martie au sositu la Viena de la Paris cu calea ferat, convoiulu expres, trei milioane franci în aur cōprinse în 17 butoașe cari totu în acea zi s'au transportat cu calea ferat la Triestu. Doui funcționari francesi al drumulu de feru de Strasburg însoțescu acestu tesauru de la Paris pină la Triestu; greutatea acestor 17 coleturi sēu butoașe este de 2034 funși sēu 1017 chilograme; costulu transportulu de la Paris pină la Viena s'a urcatu la suma de 2900 franci. Se mai așteptă alte șese milioane franci în aur în același chip de la Paris, care asemenea se voru porni fără întârziare la Triestu.

Din raportulu anuale alu comisiunii de emigrațiune în Statulele-Unite ale Americi au imigrat în anul 1863 la New-York 156,844 străini, cu 80,538 mai multu de cât în anul 1862. Acesti imigranți se împartu dupe naționalitatea lor în 92,157 Irlandezi, 35,002 germani, 18,757 Irlandezi, 35,002 germani, 18,757 englesi și 10,928 din alte țeri.

Corabia hamburgiană „Louis Napoleon“, navigāndu de la Hamburg la New-York, s'a aprins și a ars la 25 Fevruariu pe mare supțu alu 25-lea gradu de latitudine septentrională și alu 66-lea grade de longitudine occidentală. Pasagierii și echipagiulu în numeru de 68 persoane s'au refugiatu în barce și a doua zi au avut ferișterea a fi veduți și priimți de corabia (unū schooner) „Peerless“ care navigă de la Baltimore la Porto-Rico. Corabia „Louis Napoleon“ avuse uă încărcătură (cargaison) considerabile de mărfuri sasone, cari tôte au perit.

Domnulu Polinski la Leopold (Lemberg) a avut ideia d'a fonda uă asociațiune de stenografi poloni; statutele aso-

ciațiunii s'au trimis guvernatorulu Galiciei, care le-a aprobat și asociațiunea s'a constituită. D. Polinski va publica și uă revistă mensuale autografă supțu titlu „Biblioteca stenografică“ în limba polonă. — Avem și în România unu numeru micu de stenografi, dar ne temem forte multu, că dupre trecere de căți va anu numerulu lor se va micșora din ce în ce, și într'uă zi ne vomu pomeni fără stenografi. În alte țere stenografia se înveț în școlile publice, pentru ce nu se întroduce și la noi unu cursu de stenografi?

Unu june comerciantu la Berlin se logodise pucinu timpu înainte resbelulu contra Danemarcei cu uă fată defamilă bună, care orfană fiindu, trăia în casa epitropulu se. Dupre logodire, junele comerciantu fu reclamatu ca ostașu din rezervă și plecă cu regimentulu se la Schleswig. Mirăsa era neconsolată, nimicū nu era în stare s'o înveselescă sēu se facu uă distracțiune întristării sale. Dupre mai multe septemāni rezervitulu primu de la epitropulu miresei sale uă epistolă prin care fi anunță că fata, epitropisita lui, a fugit; din casă, fără se fi pututu a-l descoperi urma, nelăsāndu la plecarea ei nici uă scrisore sēu vr'ă altă indicațiune, care se fi pututu esplica cauza depărțării sale. Junele ostașu era în desperare; se credu trădatu și otări a căuta mōrtea în bătăliă, credēndu că nu pôte trăi fără mirăsa lui pe care o iubia cu patimă. Cătu mōrtea, daru nu găsi de cât uă vulnerare gravă și fu transportat fără simțire la spitălu. — Cându reveii în simțire, își readuse aminte de mirăsa sa și — ecă ea ședea lingă patulu se de durere. Jună fată fusese atăta de chinuită de despărțirea cu mirese se, încātu nu putu se romānă a casă și plecă singură spre alu cătu; a isbitu și 'l-a găsitu pe patulu durerii. Vulneratul, care se bucură d'au căutare atătu de bună, s'affă pe calea însănătoșirii.

BULETINUL COMERCIALE.

Scrieri comerciale din țeră.

BOTOȘANI. — 23 Martiu. (Corespondința particulară a Romānulu). Prețurile curinți de la 14 Martiu: Grăulu 28—37 lei merța; porumbulu 12—14 lei merța; orșulu 9—10 lei merța; ovăsul 10—12 lei merța; hrișca 20—25 lei merța; meiulu 14—16 lei merța. Semēnța de cănepă 40—45 lei merța; semēnța de inu 45—56 lei merța. Făina de grău 40—80 lei suta de oca și aceea pe porumb 16—18 lei suta de oca. Cartofi 9—10 lei merța; fasolea 25 lei merța. Jimbla 40 și pânea 32 parale oca. Vinulu 12—16 lei vadra. Rachiulu spirțu 19—20 lei vadra. Calulu 555—740—1110 lei; vaca 259—296—370 lei; oia 32—37 lei.

PITESTI. — 26 Martiu. (Corespondința particulară a Romānulu). Prețurile curinți de la 21 Martiu: Grăulu calitatea I 30—34 lei suta de oca, a II 26—29 lei și a III 21 lei suta de oca; porumbulu 18—20 lei suta de oca; orșulu 21—22 1/2 lei suta de oca; ovăsul 15 3/4—18 lei suta de oca. Vinulu 6 1/2—7 lei vadra. Rachiulu de prune 11 1/2—13 1/2 lei vadra. Jimbla 21 și pânea 13 parale oca. Carnea de vacă 40 p. oca.

CALAFATU. — 18 Martiu. (Corespondința particulară a Romānulu). Grăulu I calitate 170—180 lei, a II-a 160—170 lei și a III-a 150—160 lei chila; porumbulu cu sume micu de la 120—126 lei chila; cu sume mari 126—135 lei chila; orșulu 30—31 1/2 de lei suta de oca. Făina de grău 48—52 lei suta de oca, aceea de porumb 50—54 lei suta de oca. Vinulu 8—9 lei vadra. Rachiulu de tiseovină 15—16 lei vadra; și cel de prune 11—12 lei vadra. Fasolea 50—66 lei suta oca. Jimbla 30 și pânea 22 parale oca. Carnea 58 parale oca. Sarea 18—20 parale oca.

CARACALU. — 27 Martiu. (Corespondința particulară a Romānulu). Prețurile curinți: Porumbulu 29—36 lei suta de oca; orșulu 27 pină la 31 1/2 lei suta de oca. Făina de grău 40 1/2 pină la 49 1/2 lei suta de oca, de porumb 38 pină la 43 3/4 lei suta de oca. Rachiulu 10 1/2—13 1/2 lei vadra. Vinulu 7—8 lei vadra. Fasolea 45 parale oca. Sarea 12—14 parale oca. Jimbla 24 și pânea 20 parale oca. I. I.

Credit Anglo-Romanu

SOCIETATE INDUSTRIALE ȘI FINANCIARA

Nici uă cerere pentru acțiun se va mai primi după Lună 31 Martiu (12 Aprilu) viitoru în Bucuresci.

Dupe ordinulu de Consiliu.

John Lawson.

Secretaru.

Biurou provisoriu la Banca Imp. Otomană vis-a-vis de Sf. Gheorghe.

